

Dávid és Góliát,

avagy

A három "király" összecsapása¹

Suhai György

2014.09.26.

Dávid és Góliát története hemzseg a tipológiai hivatkozásoktól s ezért kiváló példaként szolgálhat annak érzékeltetésére, hogy hogyan segítheti a Szentírás (egyreszeinek) mélyebb megértését annak *tipológiai olvasata*. Az 1 Sámuel 17-ben előforduló legfontosabb ilyen hivatkozás (vagy *typos*: újra és újra megjelenő motívum) Isten Sátánnak adott ősi ultimátuma, az ún. protoevangélium: "És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod." (Gen 3:15) Sátán legyőzte ugyan az embert (Ádámot) és megszerezte tőle az uralmat *a föld fölött*, Isten azonban megígérte, hogy el fog jönni az Asszony Magva (egy új Ádám), aki legyőzi majd a Kígyót, véget vet majd földi uralmának és helyreállítja a rendet Isten teremtett világában. Az üdvtörténet nem más, mint **a Kígyó Magva és az asszony Magva közti harc kibontakozása**, vagy méginkább az asszony Magva **Kígyó feletti győzelmének** fokozatos kiteljesedése.

Hogyan bomlik ki a harc? Kik a szembenálló felek képviselői?

1. **Kígyó vs. Ádám és Éva** (Gen 3)²
2. **Kain vs. Ábel /Séth vonala/** (Gen 4)
3. **Istentelen emberiség vs. Noé és családja /Sém vonala/** (Isten fiai és a többi ember, Gen 6),
következmény: a Noéval kötött *megtartó* szövetség.
4. **Nimród által vezetett és egygyé kovácsolt istentelen emberiség vs. Ábrahám magva /Izsák vonala/** (Gen 10-12),
következmény: az Ábrahámmal kötött *üdvözítő* szövetség.
5. **Fáraó vs. Mózes, Izrael /Júda vonala/** (Ex 1-12),
következmény: a Mózessel és Izraellel kötött Sínai szövetség.
6. **Bálám, Bálák vs. Izrael** (Num 22-24),
következmény: Isten megáldaja Izrael népét.
7. **Kánaániták vs. Józsué** (Józsué könyve):
következmény: honfoglalás.
8. **Dágon vs. Szentláda/Jahve** (1 Sám 5) - hasonló szavakkal van leírva, mint a 4. összecsapás!
9. **Dávid vs. Góliát** (1 Sám 17) majd **10. Dávid vs. Saul** (1 Sám 18-31),
következmény: a Dáviddal kötött *királyi* szövetség.

¹ Jelen tanulmány megírásában nagy segítséget jelentett számomra Peter J. Leithart, *A Son to Me* (Moscow: Canon Press, 2003) c. könyve. Hálás vagyok a szerzőnek az általa bemutatott értékes megfigyelésekért és összefüggésekért.

² Még pontosabban: 1/a. Kígyó vs. Éva; 1/b. Éva vs. Ádám.

Dávid és Góliát összecsapása, az üdvtörténet egyik legfontosabb ütközete, melyben megjelennek az előző ütközetek fontosabb motívumai is és amely a Dáviddal kötött királyi és az arra épülő, Jézusban köttetett új szövetség működési mechanizmusának és a szövetségi képviselők által kivívott győzelem jelentőségének megértéséhez is nagyon komoly segítséget nyújt.

Közvetlen előzmények³

Isten elveti Sault, mint Izrael királyát, mert nem teljesítette azt, amit Isten parancsolt neki.

1 Sám 15:22-23 Sámuel pedig monda: Vajjon kedvesebb-e az Úr előtt az égő- és véres áldozat, mint az Úr szava iránt való engedelmisség? Ìme, jobb az engedelmisség a véres áldozatnál és a szófogadás a kosok kövérjénél! ²³ Mert, mint a varázslás bűne, olyan az engedetlenség; és bálványozás és bálványimádás az ellenszegülés. Mivel te megvetted az Úrnak beszédét, ő is megvetett téged, hogy ne légy király.

Sault elhagyja Isten Lelke és Dávidra száll.

1 Sám 16:13-14 Vette azért Sámuel az olajos szarut, és felkenete őt [Dávidot] testvérei között. És attól a naptól fogva **az Úrnak lelke Dávidra szállt**, és azután is. Felkelt azután Sámuel és elment Rámába. ¹⁴ És **az Úrnak lelke eltávozott Saultól**, és gonosz lélek kezdte gyötörni őt, mely az Úrtól küldetett.

Első olvasásra úgy tűnhet, mintha a 17. fejezet csupán Dávid és Góliát összecsapásáról szólna. De a 15. és 16. fejezetben ismertetett előzmények valójában Dávid és Saul "összecsapására" készítene fel bennünket. A 17. fejezetben leírt eseményeken keresztül, a többi között, azt akarja bemutatni nekünk a szentíró, hogy miben kezdett megnyilvánulni az, hogy Sault Isten elvetette, Szentlelke elhagyta őt és Dávidra szállt.⁴ Góliát színrelépése által Isten csupán egy helyzetet teremtett, hogy nyilvánvalóvá legyen mi van Dávid illetve Saul szívében, azaz hogy megtudjuk, milyen az Isten Lelke által vezérelt ember (király) és milyen az, aki Szentlélek nélkül akarja vezetni Isten népét. Illetve, hogy miként érvényesül a korábban ismertetett isteni alapelv:

1 Sám 16:7 Mert az Úr nem azt nézi, amit az ember; mert az ember azt nézi, ami szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van.

Nézzük tehát az ütközetet.

Helyszín

1 Sám 17:1-3 És összegyűjtötték a filiszteusok seregeiket a harcra, és összegyűltek Sokónál, mely Júdában van, és táboroztak Sokó és Azéka között, Efes-Dammimnál. ² Saul és az izráeliták pedig összegyűltek, és tábort ütöttek az Elah völgyében; és csatarendbe álltak a filiszteusok ellen. ³ És a filiszteusok a hegyen álltak innen, az Izráeliták pedig a hegyen álltak túlfelől, úgy hogy a völgy közöttük volt.

³ A jelen tanulmány a héber szövegre épül (BHS 4. ed.). A magyar idézetek az 1997-es Károli fordítású Bibliából származnak, melyeket, ahol szükségesnek ítéltam, a héber szöveg alapján korrigáltam és finomítottam, az archaizmusokat is beleértve.

⁴ Szó szerint: "rárontott" az Úr Lelke, רָוַחַּ יְהוָה, רָוַחַּ יְהוָה.

(Forrás: ESV Study Bible, 519. old.)

Sámuel bíraskodása idején Isten megalázta a filiszteusokat és Izraelnek sikerült teljesen kiszorítania azokat az Ígéret földjéről.⁵

1 Sám 7:13-14 És megaláztattak a filiszteusok, és nem mentek többet Izrael határára. És az Úr keze a filiszteusok ellen volt Sámuelnek egész életében. ¹⁴ És visszavette Izrael a városokat, amelyeket a filiszteusok Izraeltől elvettek, Ekrontól fogva Gáthig, és az ő határukat megszabadította Izrael a filiszteusok kezéből. És békesség volt Izrael és az Emoreusok között.

A népen Isten áldása volt, mert istenfélő, **Isten Lelkétől vezérelt kormányzója volt a népnek** (csakúgy, mint Józsué idejében). Azóta sok víz folyt le a Jordánon és úgy tűnik, végetért az áldások kora. Az Ígéret földjét ismét ellenséges csapatok fenyegetik. A filiszteusok bizonyára értesültek Saul (elvettetéséből fakadó) "depressziójáról" (ld. előző fejezet vége) és lehetséges, hogy ezt a lélektani előnyt kihasználva tudtak egyre beljebb nyomulni Júda területére, szinte ellenállás nélkül, egyre jobban ebízva magukat (ld. Góliát hivalkodó szavait). Onnatól fogva, hogy megszerzik az irányítást Elah völgye fölött, Júda meghódítása már nem jelenthet nekik komolyabb problémát. Az invázió célja **az Ígéret földjének meghódítása és Izrael népének leigázása**. A tét pedig Isten Ábrahámnak tett ígéretének megtartása: *"Mert mind az egész földet, amelyet látsz, néked adom, és a te magodnak örökre."* (1 Móz 13:15). Vajon sikerül-e Isten népének megvédenie az Istentől ajándékba kapott földet vagy a Kígyó Magvának leszármazottai fogják megkaparintani azt, Saul (Izrael jelenlegi királyának) hitetlensége, gyengesége, alkalmatlansága miatt?

⁵ Isten áldásának egyik jele az ÓSZ-ben a területi növekedés volt, Isten átka/haragja pedig abban nyilvánult meg, hogy Izraelt a környező népek szállták meg, melynek következtében értékes területeket veszített az Ígéret földjéből.

Fontosabb szereplők

Ez az epizód valójában 3 királyról szól. 3 király ütközik meg egymással:

- Saul: Izrael elvetett, **gyáva** királya
- Góliát: a filiszteusok **büszke** "királya"
- Dávid: Izrael Isten szíve szerint való, **bátor** királya

Egy újabb honfoglalás?

1 Sám 17:4 És kijött a Filiszteusok táborából egy bajnok férfiú, akit Góliátnak hívtak, **Gáth városából való, kinek magassága hat sing és egy arasz volt.**

Egy *óriás* (kb. 3 m magas), *Gáth* városából. Ezt megelőzően utoljára az ígéret földjének kikémlélésekor és a honfoglaláskor olvastunk óriásokról, akiket "Anák fiainak" nevez a Szentírás (4 Móz 13:22, 28), akikre vonatkozóan Isten annak idején a következő ígértet tette népének:

5 Móz 9:1-3 Halld Izrael, te átkelsz ma a Jordánon, hogy bemenvén, örökségül bírnál nálad nagyobb és erősebb népeket, nagy és az égig megerősített városokat; ² **Nagy és szálas népet, Anák-fiakat, akikről magad is tudod és magad is hallottad: kicsoda állhat meg Anák fiai előtt?** ³ **Tudd meg azért e mai napon, hogy az Úr, a te Istened az, aki átmegy előtted mint emésztő tűz, Ő törli el azokat, és Ő alázza meg azokat teelőtted;** és kiűzöd, és hamar elveszted őket, amiképpen az Úr megmondotta neked.

Józsue, egy ugyancsak istenfélő, Isten Lelkétől vezérelt hadvezér, Isten fenti ígéretébe kapaszkodva, minden óriást kipusztított az Ígéret földjéről s csak néhányan menekültek meg közülük, akik a filiszteusok városaiban telepedtek le, a többi között Gáthban. **Góliát ezeknek az óriásoknak a leszármazottja lehetett!**

Józs 11:21-23 Majd elment Józsue ebben az időben, és **kiirtotta az Anákokat** a hegyek közül Hebronból, Debirből, Anábból és Júdának minden hegyéből, és Izrael minden hegyéből; városaikkal együtt törölte el őket Józsue. ²² **Nem maradtak Anákok Izrael fiainak földén,** csak Gázában, **Gáthban** és Asdódban hagyattak meg. ²³ Elfoglalta azért Józsue az egész földet, egészen úgy, ahogy az Úr mondta Mózesnek, és adta azt Józsue örökségül Izraelnek, osztályrészeikhez képest, nemzetségeik szerint. A föld pedig megnyugodott a harctól.

1 Sám 17:16 A filiszteus pedig előjött reggel és este, és kiállt **negyven napon át.**

Góliát 40 napig, este és reggel, azaz a naponkénti égőáldozatok idején, gúnyolta Izraelt (16.v.) míg végül Dávid megütközött vele. A 40-es szám ebben az esetben is tipológiai jelentőséggel bír. Izrael népe 40 évig vándorolt a pusztában, mielőtt megütköztek volna a kánaáni őslakosokkal (2 Móz 16:35, 4 Móz 14:33-34), s így Józsue-nak is 40 évet kellett várnia, hogy bevezethesse a népet az Ígret földjére. Jézus is 40 napot tölt a pusztában, s csak utána ütközik meg Sátánnal (Mt 4:1-11). Mózes 40 évet töltött Midián földjén, mielőtt megütközött a Fáraóval (Apcsel 7:30).⁶

⁶ Az özönvíz idején 40 napig esett az eső (1 Móz 7:12); Mózes kétszer is 40 napot töltött a Sínai-hegyen, amikor átvette a Tízparancsolatot (2 Móz 24:18; 5 Móz 9:9-11); A honfoglaló Józsue 40 éves volt, amikor Mózes elküldte, hogy kikémlélje az Ígéret földjét (Józs 14:7); A Bírak korában Isten szabadításai után többször is egy 40 éves békeidőszak következett (Bír 3:11, 5:31, 8:28); Éli főpap 40 évig bíraskodott Izraelben (1 Sám 4:18); Saul, Dávid és Salamon is 40 évig uralkodott Izraelben (Apcsel 13:21; 2 Sám 5:4; 1 Kir 11:42); Illés 40 nap alatt jutott el a Sínai-hegyhez (1 Kir 19:8); Jézus a feltámadása után 40 napig jelent meg tanítványainak, mielőtt a mennybe ment volna (Apcsel 1:3).

Saul elvettetése az óriások ismételt elharapódzását vontta maga után. De vajon "kicsoda állhat meg Anák fia előtt"? Vajon ki lesz az új Józsué, aki a 40 nap elmúltával újra kiirtja Anák fiait az országból és felszabadítja az Ígéret földjét az azt megszálló istentelen népektől? Ki az asszony Magva, aki a Kígyó fejére tapos?

A Kígyó Magva

1 Sám 17:4 És kijött a Filiszteusok táborából egy bajnok férfiú, akit Góliátnak hívtak, Gáth városából való, kinek magassága hat sing és egy arasz volt.

Góliátot a filiszteusok **bajnokának** (אִישׁ־הַבַּיִתִּים, szó szerint "egy ember a kettő közül/között")⁷ nevezi a Szentírás,⁸ mint ahogy ma is vannak bajnokok, akik az adott országot képviselik pl. az olimpiai játékokon. Góliát a filiszteusok bajnoka, képviselője, aki a filiszteusok nevében, a filiszteusokért harcol (17:4, 23). De vajon ki az izraeliek *bajnoka*?

Góliát harci felszerelésének bemutatása az egyik leghosszabb ilyen jellegű leírás a Szentírásban, mellyel a Szentíró egyfelől lelassítja a cselekményt (tovább növelve az olvasóban a feszültséget), másfelől pedig azt szeretné nyomatékosítani, hogy *emberileg nézve* mennyire lehetetlen, hogy bárki is képes legyen szembeállni ezzel az állig felfegyverzett "bronzkori terminátorral", aki kora legfejlettebb harci felszerelésével bírt. Góliát, egy félelmetes ellenfél, efelől semmi kétségünk sem lehet.

Van azonban egy másik (talán nem is annyira erőltetett) olvasata is Góliát ilyen módon történő bemutatásának, mely csak a héber szöveg olvasásából tűnhet ki számunkra. Góliát páncélzata *rézből* (נְחָשֶׁת, *nöhóset*) készült, mely ugyanabból a héber szótövből képződik, mint a "kígyó" szó (נָחָשׁ, *náhás*, vö. 1 Móz 3:1),⁹ mely 5-ször is elhangzik a 17. fejezetben (egymás után 4-szer Góliát felszerelésének bemutatásakor és 1-szer Saul fegyverzetének bemutatásakor, ld. lentebb). Mózes Isten parancsára rézkígyót készít, melyet héberül נְחָשׁ נְחָשֶׁת (*nöhas nöhóset*)-nek (4 Móz 21:9) illetve később נְחָשֶׁתָּן (*nöhustán*)-nak (2 Kir 18:4) nevez a Szentírás. Bizony könnyen lehet, hogy a szentíró ezzel is az ősi Kígyóra szeretné emlékeztetni a történet (héber szövegének) olvasóját. Góliát az ősi Kígyó Magva. Ezt a sejtésünket látszik megerősíteni az az ugyancsak elgondolkodtató és még nyilvánvalóbb utalás is a "kígyóra", amellyel néhány fejezettel korábban találkozunk. Annak idején, Saul királlyá kenése után, Saulnak rögtön egy "Náhás" (נָחָשׁ) nevű ammonita királlyal kellett megütköznie, akinek a neve is "kígyó"-t jelent és akinek csapatai szintén komoly veszélyt jelenthettek az Ígéret földjére (1 Sám 11:1)!¹⁰ Nem meglepő tehát, hogy Dávidnak, nem sokkal a felkenetése után, egy hasonlóan félelmetes, "kígyó-páncélzatot" viselő óriással kellett megvívnia, akinek jelenléte szintén komoly veszélyt jelentett az Ígéret földjére.

Egyébként a Fáraót is "nagy kígyónak/sárkánynak" nevezi Isten (Ez 29:3), akinek a fejdíszén is egy kígyó (kobra) volt, mely szintén arra utalt, hogy a Kígyó erejével uralkodott, a Kígyótól eredeztette

⁷ Értsd: a két képviselő közül vagy a két tábor/hadsereg között.

⁸ Ez a kifejezés csak ebben a fejezetben fordul elő a Szentírásban.

⁹ Ez nem feltétlenül jelent jelentésbeli vagy etimológiai hasonlóságot. A *hangzásbeli* hasonlóság a lényeg: *náhás* (kígyó), *nöhóset* (réz), *nöhustán* (rézkígyó). Narratíváról lévén szó, a szentíró által használt kifejezéseknek és irodalmi eszközöknek különösen is fontos szerepük van a közvetített üzenet megértése szempontjából.

¹⁰ Olyannyira, hogy a nép minden bizonnyal Náhástól való féltében akart Isten helyett egy látható ember-királyt magának! Levették a szemüket a láthatatlan Istenről és megijedtek egy emberileg nézve ugyancsak félelmetes, "Kígyó" nevű ammonita királytól. Csak azt látták, ami a szemük előtt volt.

hatalmát. Nem véletlen, hogy Mózes és a Fáraó első összecsapásában Mózes kígyóvá lett botja csap össze 2 egyiptomi kígyóval és falja fel azokat a Fáraó szeme láttára (2 Móz 7:10-12).

Saul (az elvetett király) és Dávid (az Isten szíve szerint való király)

Góliát azt kiáltja Izraelnek: *"Miért jöttetek ki, hogy harczra készüljete? Avagy nem én vagyok-e a filiszteus és ti Saul szolgálói? **Válasszatok azért magatok közül egy embert, és jöjjön le hozzám.**"* (1 Sám 17:8). A héberben egészen pontosan az áll (hacsak nem elírásról van szó), hogy בָּרָוּ (börú), mely a בָּרָה (bárá) ige többesszámú felszólító alakja. A szó alapjelentése: "enni", ám a másik, kizárólag ebben a fejezetben használt másodlagos jelentése: "szövetséget kötni, szövetségi képvisellel megbízni valakit", mely kifejezés a héber בְּרִית (börít, "szövetség") szóból ered. Ez egy nagyon fontos momentum, hiszen Góliát ezzel azt mondja, hogy amiképpen ő a filiszteusok képviselője ("nem én vagyok-e a filiszteus?" t.i. akiben a filiszteusok serege vagy ideálja megtestesül), ugyanúgy az Izraelieknek is kell, hogy legyen egy emberük, egy szövetséges képviselőjük, aki őket képviseli a harcban ("az izraelita"). Ez az ember, értelem szerűen Saul lenne, ahogy Góliát is utal rá ("*és ti Saul szolgálói vagytok*", azaz Saul a ti vezetőitök, képviselőitök).

Királyi tiszténél fogva Saulnak kellene a nép nevében és képviselőjében megvívnia Góliáttal, a filiszteusok "királyával". Ám Saul (és a vele levő népet) teljesen megbénítják Góliát szavai: *"**És meghallotta Saul és az egész Izrael a filiszteusnak ezt a beszédét, megrettentek és igen féltek.**"* (1 Sám 17:11). Saul ugyanígy félt és rettegett már akkor is, mikor királlyá akarták kenni (ugyanúgy próbált elrejtőzni Isten előtt, mint egykor Ádám! - 1 Sám 10:22, vö. 1 Móz 3:10), ami fucsa, hisz Saul is "óriás" volt a maga nemében: *"és mikor a nép közé állt, kimagaslott az egész nép közül vállától felfelé"* (1 Sám 10:23). Ő volt a legmagasabb egész Izraelben! Saul volt Izrael "óriása", az egyetlen ember, aki emberileg nézve méltó ellenfele lehetett volna a filiszteusok óriásának. Ám Saul fél és retteg. Teljesen megbénítja őt Góliát rettenetes látványa. Saul egykor Isten valóban naggyá tette (1 Sám 15:17), de Saulnak nem volt elég Isten elismerése, nem tudott meggyökerezni abban s így nem maradt számára más, mint az Istentől való elvettetés (1 Sám 15:23) és az ebből fakadó belülről emésztő, megbénító és mindent felülíró emberektől való félelem. Saul nem csak Góliáttól félt, hanem a saját népétől is (1 Sám 15:24)! Mivel Isten Lelke már elhagyta őt, Saul lelkiileg besötétedett. Nem csoda, hogy nem képes túllátni a láthatón. Nem csoda, hogy ő is csak azt látja, ami a szeme előtt van.

Úgy tűnik, a Saul királyi kompetenciáját megkérdőjelező cinikus emberek gúnyolódása mégis csak jogosnak bizonyult: *"Hogy fog ez minket megszabadítani?!"* (1 Sám 10:27). Saul és a vele levő nép gyávaasága és hitetlensége kísértetiesen hasonlít a pusztában vándorló nép hitetlenségére. Ugyanazzal a félelemmel vegyes hitetlenséggel reagálnak az óriás látványára, mint a pusztai nép, Kánaán földének kikémlélésekor az óriások (Góliát elődeinek) látványára (4 Móz 13:28-14:1)! Ez bizony nem sok jót sejtet.

Ám rögtön a következő versben azt olvassuk: *"**És Dávid...**"*, amit talán még helyesebb, ha így fordítunk: *"Dávid azonban..."*, és már következik is Dávid, Izrael "bajnokának" bemutatása (1 Sám 17:12skk).¹¹ Majd nem sokkal később Dávid is *"meghallja"* (17:23), amiket Góliát beszél, ám Dávid "hallásának" nem félelem és rettegés lesz az eredménye, hanem Istentől jövő bátor kiállítás: *"És monda Dávid Saulnak: Senki se csüggedjen el emiatt; elmegy a te szolgád és megvív ezzel a Filiszteussal."* (1 Sám 17:32).

¹¹ Isai Dávidnak adott utasításai (1 Sám 17:17-18) kísértetiesen hasonlítanak Jákób Józsefnek adott utasításaira (1 Móz 37:13-14). Dávidot ugyanúgy lenézik a testvérei (különösen a legidősebb testvére, Eliáb - 1 Sám 17:28), mint Józsefet.

Dávid, Saul és Ádám

A szentíró tehát *szembeállítja egymással Sault* (mint bukott "Ádámot", akit Isten elvetett az ő hitetlenségéért, aki fél és retteg és aki nem alkalmas a rábízottak képviselőjére) és *Dávidot*¹² (az Isten által választott szövetségi képviselőt, akiről hamarosan kiderül, hogy ő Izrael népének igazi "bajnoka"), akivel később maga Isten is szövetséget fog kötni (2 Sám 7:12-16), mint Izrael, sőt az egész emberiség fejével és képviselőjével, mint egy új "Ádámmal". Hiszen ilyen szövetséges képviselőnk volt annak idején Ádám is, akit a Kígyó (egy állat, mely fölött uralkodnia kellett volna) legyőzött. És ilyen minőségben (a mi szövetségi képviselőnként) ütközik meg majd Jézus (az Asszony, Ábrahám és Dávid igazi "Magva") is a Sátánnal az ő első eljövetelkor a pusztában és a kereszten.

Mivel adja tudtunkra a szentíró, hogy Dávidban egy új Ádám jelenik meg? Azzal, hogy Dávid betölti az Ádámnak (embernek, emberiségnek) adott teremtési mandátumot (1 Móz 1:26). Dávid valóban **uralmat gyakorol az állatvilág felett:**

1 Sám 17:34-36 És felele Dávid Saulnak: Pásztor volt a te szolgád, atyjának juhait mellett; és ha eljött az **oroszlán és a medve**, és elragadott egy bárányt a nyáj közül: ³⁵ Elmentem utána **és levágtam**, és kiszabadítottam a szájából; ha pedig ellenem támadott: megragadtam szakálánál [torkánál?] fogva, **és levágtam és megöltem őt.** ³⁶ **A te szolgád mind az oroszlánt, mind a medvét megölte:** Úgy lesz azért e körülméletlen Filiszteus is, mint azok közül egy, mert gyalázattal illette az élő Istennek seregét.

Dávid legyőzte a medvét és az oroszlánt is és ezért kész megvívni a Kígyóval (annak leszármazottjával) is, aki olyan csupán Dávid szemében, mintha ő is egy oroszlán vagy egy medve volna!¹³

Ezt a szembeállítást látjuk abban is, ahogy a szentíró előbb Saulról mondja azt, hogy "kicsi" (קָטָן, *kátón*) volt a maga szemében (1 Sám 15:17), majd nem sokkal később Dávidról is elmondja ugyanezt (1 Sám 16:11; 17:14)! Saul felfuvalkodott, nem Istenben bízott, nem volt elég neki az, hogy Isten királlyá tette őt, ő önmagát akarta nagyvá tenni az emberek előtt, a saját dicsőségét kereste (1 Sám 15:12, 24, 30): *"Monda azért Sámuel: Nemde kicsiny valál te a magad szemei előtt is, mindazáltal Izrael törzseinek fejévé lettél, és az Úr királylyá kent fel téged Izrael felett?!"* (1 Sám 15:17). Ezzel szemben Dávid, aki szintén "a kicsi/legkisebb" (קָטָן, *hakkátón*) volt, méghozzá az emberek szemében, egészen az Úrra bízta magát. Nem akarta magát nagyvá tenni, csendesesen és alázattal terelgette apja juhait (1 Sám 16:11; 17:15), míg Isten nagyvá nem tette őt: *"Most azért ezt mondd meg az én szolgámnak Dávidnak: Ezt mondja a Seregeknek Ura: Én hoztalak ki téged a [pásztor]kunyhóból, a juhok mögöl, hogy légy fejedelem az én népem felett, az Izrael felett"* (2 Sám 7:8). Majd pedig Isten szövetséget köt vele (2 Sám 7:12-17). Noha Dávid tudta jól, hogy sokkal többre hivatott annál, mintsem hogy juhokat terelgessen, mégis kész volt egészen Istenre bízni magát és egészen Őrá várni, sőt alázattal szolgálni idősebb testvéreinek, akik annak ellenére lenézték őt, hogy a szemük láttára kente királlyá Sámuel próféta (16:13). Sőt pont azzal vádolják meg Dávidot, ami Saul és Dávid legidősebb testvérének bűne volt, t.i. hogy becsvágyó és gonosz szívű: *"és nagyon megharagudott Eliáb Dávidra, és monda: Miért jöttél ide, és kire bíztad azt a néhány juhot, amely a pusztában van? Ismerem felfuvalkodottságodat és szíved álnokságát, hogy csak azért jöttél ide, hogy megnézd az ütközetet!"* (1 Sám 17:28). Saul is túl fiatalnak ["kisfiúnak" נַעַר] tartotta Dávidot

¹² Dávid nem csak Saullal van szembeállítva, hanem három idősebb testvérével is, akik szintén gyáván és tehetetlenül állnak Góliáttal szemben és akiről azt olvassuk, hogy *"Saul után mentek"* (13-14. vers).

¹³ Sajnos Dávid Góliáttal szembeni győzelmét beárnyékolja a Betsabéval szembeni szégyenletes veresége. Csakúgy, mint az első Ádám, Dávidot is egy nő képében győzi le az ördög (2 Sám 11), mely keserű vereség egy igazi bajnok, egy igazi hős, az Asszony igazi Magva után kiált.

ahhoz, hogy képes legyen megvívni Góliáttal (17:33), sőt Góliát is lenézte őt (ld. lentebb), csakúgy, mint Saul és az idősebb testvérei (17:42-43).¹⁴

1 Sám 17:37-38 Akkor mondta Saul Dávidnak: Eredj el, és az Úr legyen veled! ³⁸ És felöltöztette Saul Dávidot a maga harci ruhájába; réz sisakot tett a fejére, és felöltöztette őt páncélba.

Azzal, hogy Saul azt mondja Dávidnak, hogy *"az Úr legyen veled"* és azzal, hogy Dávidra adja a páncélzatát, azt fejezi ki, hogy kész önként átruházni rá nem csak a rárótt felelősséget, de a **bajnoki tisztet és a szövetségi képviselőt is**, akarva-akaratlanul is elismerve ezzel Dávid királyi tisztét.

Talán nem mellékes annak megemlítése sem, hogy Saulnak is *rézből* (רְחֹשֶׁת, *nöhóset*) készült sisakja volt, csakúgy, mint Góliátnak (1 Sám 17:38), mely egyfelől arra utal, hogy Saulnak volt a Góliátéhoz hasonlóan fejlett felszerelése (ergo neki kellett volna megütköznie Góliáttal), de talán utalhat arra a mélyebb lelki valóságra is, hogy Saulban is volt valami az ősi Kígyó lelkületéből, t.i. hogy ő is egyre inkább a Kígyó magvává kezdett válni, aki nemsokára ugyanúgy el akarja majd pusztítani Dávidot, mint Góliát. Sámuel könyvének további fejezeteiben Sault gyakran a dárdájával látjuk, csakúgy, mint Góliátot. Saul, Góliáthoz hasonlóan nem Istenre, hanem a dárdájára "támaszkodik". Saul, mindvégig rendületlenül hiszi, annak ellenére, hogy saját szemével látta a dárdájában és kardjában bízó Góliátot összecsucsklani, hogy az Úr *"dárda és kard által"* fogja megtartani őt (17:47). Valójában Góliát annak a szörnyetegnek a megtestesülése, amivé Saul változott az évek során. Góliátnak és Saulnak is a felfuvalkodottsága lett a végzete.

Dávid azonban visszautasítja Saul fegyverzetét, mert nem tud azokban harcolni (mert *"nem tesztelte le"* azokat - 17:39). Ő azokkal a fegyverekkel tud csak harcolni, amelyekkel maga Isten tanította meg harcolni pásztorkodása során (amelyeket már "letesztelt"). Dávid számára a bot és a parittyá volt Isten fegyverzete. Saul (és Izrael népe) egy nagy és félelmetes harcost látott Góliát személyében, Dávid csupán egy oroszlánhoz vagy medvéhez hasonló vadállatot, amelyből már többet is megölt addigi élete során.¹⁵ Dávid Istent látta nagy és félelmetes harcosnak és, az óriás-ölő Józsuéhoz hasonlóan (Józs 11:21-23), ő is ebben a hatalmas Istenben bízva mert kiállni Góliáttal szemben:

1 Sám 17:37, 45, 47 Az Úr, aki megszabadított engem az oroszlánok és a medvék kezéből, meg fog szabadítani engem e filiszteusok kezéből is... Dávid pedig monda a filiszteusnak: Te karddal, dárdával és paizzsal jössz ellenem, én pedig a Seregek Urának, Izrael seregei Istenének nevében megyek ellened, akit te gyalázzal illetél.

Saul Góliátra tekintett (azt nézte, ami a szeme előtt van) és úgy gondolta, a legmodernebb fegyverekre van szükség Góliát legyőzéséhez. Dávid Istenre tekintett és, Istenhez hasonlóan azt látta, ami Góliát szívében van (istentelen gőg és felfuvalkodottság) és úgy gondolta, hogy néhány kő is megteszi.¹⁶ Kétségtelen, hogy Dávid, bizonyos értelemben előnyben volt Góliáthoz képest, hiszen fürgén és könnyedén mozoghatott Góliáttal ellentétben, akit súlyos páncélzata meglehetősen lomhává tett. De az is biztos, hogy Dávid nem a saját taktikájában és ügyességében bízott, még csak nem is a saját tapasztalataiban (hiszen jól tudta, hogy korábban is az *"Úr szabadította meg őt az oroszlán és a medve karmai közül"*), hanem az Úrban!

1 Sám 17:47 És tudja meg ez az egész sokaság, hogy **nem kard által és nem dárda által tart meg az Úr, mert az Úr a harc, és Ő fog titeket a kezünkbe adni.**

¹⁴ Később, Góliát legyőzése után már "ifjú férfinak"/"fiatalembernek" (הַעֲלָם) nevezi őt Saul (17:56).

¹⁵ Az is egy érdekes momentum, hogy nem Saul, hanem Dávid használja a parittyát, mely egykor a benjáminiak egyik legrettegettebb fegyvere volt: *"Ezek mindnyájan a parittyával hajszálpontosan céloztak és nem hibázták el"* (Bír 20:16). Az összes többi törzs együttvéve sem bírta legyőzni a parizzával harcoló benjaminitákat! Saul, benjaminita létére csupán árnyéka volt őseinek.

¹⁶ Góliát az élő Istent káromolta, melyért Mózes törvénye szerint megkövezés járt. Dávid, mint Isten népnek bajnoka és képviselője érvényt szerez Isten törvényének és "megkövezi" az istenkáromlót.

Ahogy a bevezetőben is utaltam rá, Dávid és Góliát (a két bajnok, két szövetségi képviselő) ütközete, az üdvtörténet szempontjából paradigma értékkel bír, hiszen (typológiai értelemben véve) egyszerre foglalja magába az összes ezt megelőző ütközetet (Ádám és a Kígyó összecsapásától kezdve a Szentlára és Dágon összecsapásáig) és vetíti előre (készíti elő) az üdvtörténet későbbi nagy ütközeteit, az asszony Magva és a Kígyó Magva között, különös tekintettel Jézus és a Sátán összecsapására, melyben az egész üdvtörténet kicsúcsosodik.¹⁷ Ez utóbbi összecsapás jelentőségének és következményeinek megértéséhez elengedhetetlen az előbbieket megértése, melyek legfontosabb alapelvei Dávid és Góliát küzdelmében jutnak leginkább kifejeződésre.

Az ütközet következményei

A szentíró már bevezette a szövetségi képviselet/képviseelő fogalmát, most pedig ismereteti a szövetségi képviselők összecsapásának *következményét*.

1. Meglepő módon (és bizonyára nem kis íroniával), Góliát szájából hangzik el az egyik legfontosabb alapelv (következmény): *"Ha [a bajnok] meg tud velem vívni és megöl engem: akkor mi leszünk a ti szolgálótok; ha pedig én győzöm le őt és megölöm: akkor ti lesztek a mi szolgálóink, hogy szolgáljatok nekünk."* (1 Sám 17:9).

Azaz, **amelyik fél szövetségi képviselője ("bajnoka") győz, az ellenfél egész csapata annak szolgálójává lesz.** Amikor a Kígyó legyőzte Ádámot (és Évát), mindazok, akiket ők képviseltek (az egész tőlük származó emberiség) a Sátán rabszolgájává lettek. Ugyanígy, Jézus is *azért győzte le a Sátánt, hogy mindazok, akik a Sátán uralma alatt vannak, Jézus szolgálóivá legyenek.* Ez Jézus Sátán feletti győzelmének a következménye. Sokan ezt nem tudják és továbbra is úgy élnek, mintha még mindig a Sátán lenne az emberiség rabtartója, mintha a Sátán lenne a győztes bajnok, mintha Jézus, mint szövetséges képviselőnk, azaz, mint *utolsó* Ádám (Rm 5:18-19; 1 Kor 15:45) nem győzött volna a Sátán felett. De hisz az asszony Magva már eljött és a Kígyó fejére taposott! Megtört a Sátán uralma. Jézus a győztes Király! Ezért mondhatja azt a missziói parancsban, hogy *"nékem adatott minden hatalom mennyen és a földön"* (Mt 28:18). Erről a győzelemről tanúskodnak az alábbi Igék is:

Zsid 2:14 Mivel tehát a gyermekek testből és vérből valók, Ő [Jézus] is hasonlatosképpen részese lett azoknak [azaz Jézus is emberi testet öltött magára], hogy **a halál által megsemmisítse** azt, akinek hatalma van a halálon, tudniillik **az ördögöt**,

Kol 2:15 [Isten] Lefegyverezve a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, őket bátran mutogatta, **diadalt véve rajtuk abban [t.i. a kereszten].**

2. Egy másik következménye a győzelemnek, hogy **noha egyetlen ember vívja ki a győzelmet, a zsákmányból (áldások) mindazok részesülnek, akiket a győztes bajnok képvisel**, azaz akiknek a nevében a győzelmet kivívta. Erre utal Jézus később, amikor az "erős fegyveres", a Sátán legyőzéséről beszél:

Lk 11:20-22 Ha pedig Isten ujjával űzöm ki az ördögöket, kétség kívül elérkezett hozzátok az Isten országa. ²¹ Mikor az erős fegyveres őrzi az ő palotáját, amije van, békességben van; ²² De **mikor a nálánál erősebb reá jövén legyőzi őt, minden fegyverét elveszi, melyhez bízott, és amit tőle zsákmányol, elosztja.**

Dávid is elveszi Góliát fegyverét, mely később Jahve (nóbi) szentélybe kerül (1 Sám 21:9). Később, irónikus módon, Saul fegyverét Astarot templomába viszik a filiszteusok (1 Sám 31:10). Krisztus Sátán feletti szövetségi győzelmének erre a következményére utal Pál apostol is, amikor azt írja:

¹⁷ Az ÓSZ-i üdvtörténet csúcspontja Dávid és Salamon királyi uralma.

Ef 4:8-10 Fölmenvén a magasságba **foglyokat vitt fogva, és adott ajándékokat az embereknek.** ⁹
 (Az pedig, hogy fölment, mit jelentene más, mint hogy előbb le is szállott a föld alsóbb részeire? ¹⁰ A ki leszállott vala, ugyanaz, a ki fel is ment, feljebb minden egeknél, hogy mindeneket betöltsön.)¹⁸

3. A harmadik következményt Saul foglalmazza meg:

1 Sám 17:25 Ha valaki megölné őt, nagy gazdagsággal ajándékozná meg a király, leányát is néki adná, és atyjának házát szabaddá tenné Izráelben.

Pontosan ez történt kozmikus méreteken! Jézus Krisztust, győzelme megkoronázásaként az Atya megajándékozta az Ő egyházával, aki az Ő menyasszonya, és neki adta az egész földet!

Dávid, Jézushoz hasonlóan szintén pásztor-király volt (15.v.), egy jó pásztor és Isten szíve szerint való király (1 Sám 13:14).

Dávid és Ábrahám

Isten még annak idején azt ígérte Ábrahámnak (és az ő magvának): *"És nagy nemzetté teszek, és megáldalak téged, és **naggyá teszem a te nevedet**, és áldás leszel.* ³ *És megáldom azokat, akik téged áldanak, és **aki téged átkoz** [héb: קלל, kálal, "megvetően lenéz"], megátkozom azt: és megáldatnak te benned a föld minden nemzetségei." (1 Móz 12:2-3). Dávid több szempontból is Ábrahám "magvának", azaz az Ábrahámnak tett szövetségi ígéretek örökösének bizonyult.*

1. Góliát, a Kígyó egyik magva **megvetően lenézte** őt: *"És szidalmazta [וַיְקַלֵּל, vajőkallél] a Filiszteus Dávidot Istenével együtt"* (17:43) és Isten valóban **meg is átkozta őt** (csúfos, megalázó vereséget szenvedett a nagy "hős" egy egyszerű pásztorfiú által). Góliát személyes sértésnek veszi, hogy Dávid egy bottal megy ellene (17:43). Annak idején Mózes is csupán egy bottal állt ki a Fáraóval szembeni ütközetben (2 Móz 4:2).

2. Később, amikor Isten szövetséget köt Dáviddal, azt mondja neki, hogy **"nagy nevet szereztem neked"** (2 Sám 7:9), ahogy azt Ábrahámnak megígérte. Isten Góliát legyőzése által kezd el nagy nevet szerezni Dávidnak.

Góliát és Dágon

1 Sám 17:49-51 És Dávid benyúlt kezével a tarisznyába és kivett onnan egy követ, és elhajítván, homlokán találta a Filiszteust, úgy, hogy a kő homlokába mélyedt, **és arccal a földre esett.** ⁵⁰ így Dávid erősebb volt a Filiszteusnál, parittyával és kővel. És levágta a Filiszteust és megölte őt, pedig kard nem is volt a Dávid kezében. ⁵¹ És oda futott Dávid, **és odaállt a filiszteushoz, és vette annak kardját, kirántotta hüvelyéből, és megölte őt, és fejét azzal levágta [וַיִּכְרֹת, vajjikrát].**

Az Asszony Magva a Kígyó (magvának) fejére "taposott"! Amikor Dávid homlokán találta a filiszteus Góliátot, Góliát ugyanúgy "arccal a földre esett" (17:49), és a feje ugyanúgy "levágatott" (17:51), mint ahogy az, a korábbi (8.) összecsapásban, a filiszteusok istenével, Dágonnal történt (1 Sám 5:2-4)!

1 Sám 5:2-4 És megfogták a Filiszteusok az Isten ládáját, és bevívén azt a Dágon templomába, Dágon mellé helyezték el. ³ És mikor az Asdódbeliek másnap korán felkelének, ímé **Dágon leesett arccal a**

¹⁸ A "foglyok" azok a Krisztussal együtt föltámadt ÓSZ-i szentek lehettek, akik "a Jézus feltámadása után bementek a szent városba és sokaknak megjelentek" (Mt 27:52-53), azaz, akiket Jézus kiszabadított a halál fogságából.

földre az Úr ládája előtt. És felvevék Dágot, és ismét helyreállították. ⁴ Mikor pedig másnap korán reggel felkeltek, íme **Dágon ismét leesett arccal a földre** az Úr ládája előtt; és **Dágonnak feje** és két keze-feje **levágva** [כַּרְתוֹת, *körútót*].

Később, ugyanez a szégyenletes végzet éri utol a Góliáthoz hasonlóan felfuvalkodott és a saját dicsőségét kereső Saul is: az ő fejét is "levágják" (1 Sám 31:9). Saul Góliát útján indult a ezért Góliát halálával kellett meghalni. Azt olvassuk, hogy Dávid Góliát fejét az akkor még jebuzeusok (tehát egy idegen nép) által lakott Jeruzsálembé viszi (1 Sám 17:54), a későbbi templom székhelyére (talán elrettentő példaként a jebuzeusoknak?), de ami még fontosabb, hogy abba a városba, ahol több száz évvel később Jézus Krisztus a Kígyó fejére tapos, méghozzá a "Gologtán", azaz **"a koponya helyén"** (Mt 27:33)!

1 Sám 17:51-53 A Filiszteusok pedig a mint meglátták, hogy az ő hősük meghalt, megfutamodának. ⁵² És felkelének Izrael és Júda férfiai és felkiáltának, és üldözik a Filiszteusokat egészen Gáthig és Ekron kapujáig. És hullának a Filiszteusok sebesültjei a Saraim felé vezető úton Gáthig és Ekronig. ⁵³ Visszatérének azután Izrael fiai a Filiszteusok üldözéséből, és feldúlták azoknak táborát.

Dávid, csakúgy, mint egykor Józsué a honfoglaláskor, megölte az óriást és a nép vezéréként kiűzte az istentelen népeket az Ígéret földjéről. Dávid majd a jebuzeusok Jeruzsálemből történő kiirtása által fejezi be a Józsué által megkezdett honfoglalást.

Mire megy ki a játék?

Mi volt a végső célja Dávid és Góliát összecsapásának?

1 Sám 17:46 A mai napon kezembe ad téged az Úr, és megöllek téged, és fejedet levágom rólad. A Filiszteusok seregének tetemét pedig az égi madaraknak és a mezei vadaknak fogom adni a mai napon, **hogy megtudja az egész föld, hogy van Izraelnek Istene.**

Ez Dávid győzelmének a kulcsa! Dávid, ellentétben Saullal és Góliáttal, nem a saját dicsőségét keresi, hanem Isten dicsőségét! Az ő legfőbb vágya az, hogy az egész "föld" (világ) megtudja, hogy Izrael Istene az igazi Isten! Ez volt a célja Mózes és a Fáraó közötti összecsapásnak is: *"Mert ha most kinyujtanám kezemet és megvernélek téged és a te népedet döghalállal, akkor kivágattnál a földről. Ámde azért tartottalak fenn tégedet, hogy megmutassam néked az én hatalmamot, és **hogy hirdessék az én nevemet az egész földön.**"* (2 Móz 9:15; 14:4; 15:11-16; Józ 2:11; 1 Sám 4:8); Illés és a Baál papok összecsapásánál is ugyanez volt a kulcsa Illés győzelmének: *"**Öh Uram, Ábrahámnak, Izsáknak és Izraelnek Istene, hadd ismerjék meg e mai napon, hogy te vagy az Isten az Izraelben... hogy tudja meg e nép, hogy te, az Úr vagy az Isten**"* (1 Kir 18:36-37). Ezékiás győzelmének is Rabsakával és az asszírok rettenetes seregével szemben: *"**Most azonban, mi Urunk, Istenünk, szabadíts meg, kérlek, minket az ő kezéből, hogy megismerje e föld minden országa, hogy te, az Úr, vagy az egyetlen Isten!**"* (2 Kir 19:19); és ez volt a célja és rendeltetése a jeruzsálemi templom felépítésének is: *"**Te hallgasd meg a mennyekből, a te lakhelyedből, és add meg az idegennek mindazt, amiért könyörög néked, hogy mind az egész földön való népek megismerjék a te nevedet, és féljenek úgy téged, ahogy a te néped az Izrael**"* (1 Kir 8:43) A zsoltáros is ezért imádkozik: *"**Az Isten könyörüljön rajtunk és áldjon meg minket; világosítsa meg az ő arcát rajtunk. Szela. Hogy megismerjék e földön a te útadat, minden nép közt a te szabadításodat.**"* (Zsolt 67:2-3); *"**Hogy megtudják, hogy te, akinek neve Jahve, egymagad vagy felséges Isten az egész földön.**"* (Zsolt 83:18). És ebben csúcsosodik ki Dániel szolgálata is Nabukodonozor, babiloni király uralkodása idején (lélegzetelállító, amit olvasunk):

Dán 4:34-37 ³⁴ (4:31) És az idő elteltével én, Nabukodonozor, szemeimet az égre emelém, és az én értelmem visszajöve, és áldám a felséges Istent, és dicsérem és dicsőítém az örökké élőt, kinek

hatalma örökkévaló hatalom és országa nemzedékről-nemzedékre áll. ³⁵ (4:32) És a föld minden lakosa olyan mint a semmi; és az ő akaratja szerint cselekszik az ég seregében és a föld lakosai között, és nincs, a ki az ő kezét megfoghatná és ezt mondaná néki: Mit cselekedtél?... ³⁷ (4:34) Most azért én, **Nabukodonozor, dicsérem, magasztalom és dicsőítem a mennyei királyt:** mert minden cselekedete igazság, és az ő utai ítélet, és azokat, akik kevélységben járnak, megalázza.

Mert ez Isten "álma"! Ez a végcél, ebben fog kicsúcsosodni és kiteljesedni az üdvtörténet: Isten dicsősége (és az Ő királyi uralma) be fogja tölteni az egész földet.

4 Móz 14:21 De bizonyal élek én [mondja az Úr], és **be fogja tölteni az Úr dicsősége az egész földet!**

Mal 1:11 Hiszen a napkelettől fogva napnyugotig **nagy [lesz] az én nevem a pogányok között,** és minden helyen tömjénnel áldoznak az én nevemnek és tiszta ételáldozattal! Bizony **nagy [lesz] az én nevem a pogányok között!** azt mondja a Seregeknek Ura.

Mindig is ez volt Isten népének az elsődleges küldetése:

5 Móz 4:5-8 Lássátok, tanítottalak titeket rendelésekre és végzésekre, amint megparancsolta nékem az Úr, az én Istenem, hogy azok szerint cselekedjétek azon a földön, a melybe bementek, hogy bírjátok azt. ⁶ Megtartsátok azért és megcselekedjétek! Mert ez lesz a ti bölcseségetek és értelmetek a népek előtt, **akik meghallják majd mind e rendeléseket, és ezt mondják: Bizony bölcs és értelmes nép ez a nagy nemzet!** ⁷ Mert melyik nagy nemzet az, a melyhez olyan közel volna az ő Istene, mint mi hozzánk az Úr, a mi Istenünk, valahányszor hozzá kiáltunk? ⁸ És melyik nagy nemzet az, a melynek olyan rendelései és igazságos végzései volnának, mint ez az egész törvény, a melyet én ma adok elétek?!

És továbbra is ez a mi küldetésünk:

Mt 5:14-16 Ti vagytok a világ világossága. Nem rejtethetik el a hegyen épített város. ¹⁵ Gyertyát sem azért gyújtanak, hogy a véka alá, hanem hogy a gyertyatartóba tegyék és fénylik mindazoknak, a kik a házban vannak. ¹⁶ **Úgy fénylik a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.**

1 Pét 2:9 Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, **hogy hirdessétek Annak hatalmas dolgait, a ki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.**

A keresztyén gyülekezet missziója által pedig az ősi Ézsaiás-i prófécia teljesül be:

Ézs 66:18-20 Eljön az idő, hogy minden népet és nyelvet egybegyűjtsék, hogy eljövén, **meglássák az én dicsőségemet.** ¹⁹ És teszek köztök jelt, és küldök közülük megszabadultakat a népekhez,... amelyek rólam nem hallottak, és nem látták dicsőségemet, és hirdetik dicsőségemet a népek között. ²⁰ És elhozzák minden testvéreiteket minden népek közül ajándékkul az Úrnak....

vö.: Ézs 40:5; Jel 7:9-12.

Mit üzen ez a történet nekünk?

Amikor Jézus, az asszony igazi Magva, a földre jött, a Kigyó először személyesen (ld. kísértéstörténet), majd pedig *a vallási vezetők személyében* csapott össze Vele, akik el akarták pusztítani Őt (ami látszólag sikerült is nekik):

Jn 8:42, 44 Monda azért nekik [a zsidó vallási vezetőknek] Jézus: Ha Isten volna a ti atyátok, szeretnétek engem: mert én Istentől származtam és jöttem; mert nem is magamtól jöttem, hanem Ő küldött engem...⁴⁴ **Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni.** Az emberölő volt kezdettől fogva, és nem állt meg az igazságban, mert nincsen őbenne igazság. Mikor hazugságot szól, a sajátjából szól; mert hazug és hazugság atyja.

Jézus Krisztust megölte ugyan a Kígyó magva, de Jézus éppen az ő halála által vívta ki a végső győzelmet a Kígyó felett! Kétezer évvel ezelőtt az asszony Magva megsemmisítő csapást mért a Kígyóra. Ezzel az ősi háború eldőlt ugyan és a Sátán sorsa örökre megpecsételődött, ám a háború messze nem ért véget! Sátán ugyanis nem akar belenyugodni szégyenletes vereségébe és minden erejével és megmaradt fegyverzetével (Lk 11:22) azon fáradozik, hogy megpróbálja elpusztítani az asszony Magvának lelki utódait, azaz a Krisztusban hívőket. Mivel Krisztusnak nem árthat többé, az Ő egyháza életét próbálja minden létező módon megkeseríteni. Ezt a küzdelmet mutatja be János a Jelenések könyve 12. fejezetében:

Jel 12:9-14, 17 És vetteték a nagy sárkány, ama régi kígyó, aki nevezetik ördögnek és a Sátánnak, aki mind az egész föld kerekességét elhitei, vetteték a földre, és az ő angyalai is levettetének.¹⁰ És hallottam nagy szózatot az égben, amely ezt mondta. Most lett meg az üdvösség és az erő, és a mi Istenünknek országa, és az ő Krisztusának hatalma; mert a mi testvéreink vádlója levettetett, aki vádolta őket éjjel és nappal a mi Istenünk előtt.¹¹ És ők legyőzték azt a Bárány véérért, és az ő bizonyágtételüknek beszédéért; és az ő életüket nem kímélték mind halálig.¹² Azért örüljétek egek és akik azokban laktok. Jaj a föld és a tenger lakosainak; mert leszállt az ördög tihozzátok, nagy haraggal teljes, mint a ki tudja, hogy kevés ideje van.¹³ Mikor azért látta a sárkány, hogy ő levettetett a földre, üldözni kezdte az asszonyt, aki a Fiút szülte.¹⁴ De adatott az asszonynak két nagy sasszárny, hogy a kígyó elől elrepüljön a pusztába az ő helyére, hogy tápláltassék ott ideig, időkig, és az időnek feléig...¹⁷ Megharagudott azért a sárkány az asszonyra, és elment, **hogy hadakozzon a többiekkel az ő magvából valókkal**, az Isten parancsolatainak megőrzőivel, és akiknél a Jézus Krisztus bizonyágtétele van.

A félreértések elkerülése végett az "asszony" nem Máriára utal, hanem Isten ŐSZ-i gyülekezetére, választott népére (ld. József álma, 1 Móz 37:9). A "fiú" Jézus Krisztus, aki Izrael népéből született és aki legyőzte az ősi Kígyót. Az "asszony magvából valók" Isten ÚSZ-i egyháza, akik az ŐSZ-i gyülekezetből váltak ki és Isten mindenkori egyházának jogfolytonos tagjaivá lettek, a Jézusba és az ő győzelmébe vetett hit által ("akiknél a Jézus Krisztus bizonyágtétele van").

Isten földi egyháza tehát egy *harcos egyház* (ecclesia militans). Mi is harcban állunk a Kígyóval, aki Góliáthoz hasonlóan ma is mindig valakinek vagy valakiknek a személyében jeleneik meg számunkra (jellemző módon vallásos köntösben, törvényeskedő, az evangéliumot nem ismerő, vallási vezetők képében).

Dávidhoz hasonlóan mi sem nyerhetünk az ördöggel szemben, ha mi is ugyanazokkal a fegyverekkel próbálunk harcolni, amelyekkel az ő csatlósai harcolnak ellenünk (intrika, pletyka, lejáratás, gúnyolódás, gyűlölet, harag, féltékenység, csúsztatások, ügyeskedések, csalás, hazugság, fenyegetések stb.) Nekünk is *Isten fegyverzetére* van szükségünk, és nekünk is túl kell tudnunk látni a bennünket támadó embereken és meg kell látnunk a mögöttük álló ősi Kígyót és annak démonait, akik az embereket befolyásolják és manipulálják:

Ef 6:10-18 Végezetre, atyámfiai, legyetek erősek az Úrban, és az ő hatalmas erejében.¹¹ **Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét**, hogy megállhassatok az ördög minden ravaszságával szemben.¹² Mert **nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk**, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak.¹³ Annakokáért vegyétek föl az Istennek minden fegyverét, hogy ellenállhassatok ama gonosz napon, és mindeneket elvégezve megállhassatok.¹⁴ Álljatok hát elő, körülövezve derekaitokat igazlelkűséggel, és felöltözve az igazság mellvasába,¹⁵ És felsarúzva lábaitokat a békesség evangéliumának

készségével; ¹⁶ Mindezekhez fölvéve a hit paizsát, amellyel ama gonosz minden tüzes nyilát megolthatjátok; ¹⁷ Az üdvösség sisakját is fölvegyétek, és a Lélek kardját, amely az Isten beszéde; ¹⁸ Minden imádsággal és könyörgéssel imádkozva minden időben a Lélek által.

Figyeljük csak meg, mit mond az Ige. Isten, egyfelől elvette a Sátán és vesztes hadseregének *minden fegyverét* (Lk 11:22, Kol 2:15), másfelől azt parancsolja nekünk, hogy mi pedig öltünk magunkra *Istennek minden fegyverét*. Fordult a kocka! Most mi állunk, Góliáthoz hasonlóan, állig felvegyezett harcosokként egy teljesen lefegyverzett, vesztes hadsereggel szemben! Így már egészen jók az esélyeink a Sátánnal szembeni harcban! És azt is mondja:

1 Pét 5:8-9 Józanok legyetek, vigyázzatok; mert a ti ellenségeitek, az ördög [a legyőzött ellenség], mint ordító oroszlán szerte jár, keresve, hogy kit nyeljen el; ⁹ Akinek álljatok ellen, erősek lévén a hitben, tudva, hogy a világban lévő atyafiságotokon ugyanazok a szenvedések telnek be [mint például Dávidén].

Isten pedig azt ígéri az ő harcoló, missziót végző, győztes egyházának:

Lk 10:18-19 Ő pedig monda nékik: Láttam a sátánt, mint a villámlást lehullani az égből. ¹⁹ Íme adok néktek hatalmat, hogy **a kígyókon és skorpiókon tapodjatok, és az ellenségnek minden erején;** és semmi nem árthat néktek.

Mt 10:16 Íme, én elbocsátalak titeket, mint juhokat a farkasok közé; **legyetek azért okosak, mint a kígyók,** és szelídek, mint a galambok.

Rm 16:20 A békességnek Istene **megrontja a sátánt a ti lábaitok alatt hamar.**